

STORTINGET

Innst. 139 S

(2017–2018)

Innstilling til Stortinget
fra justiskomiteen

Dokument 8:79 S (2017–2018)

Innstilling fra justiskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lene Vågslid, Jan Böhler og Maria-Karine Aasen-Svensrud om ny straffebestemmelse som tydeliggjør at det er ulovlig å dele eller offentliggjøre bilder som er avslørende, nedverdiggende eller krenkende for den eller de som avbildes og som øker strafferammen for å spre denne typen bilder uten samtykke

Til Stortinget

Bakgrunn

Stortingsrepresentantene Lene Vågslid, Jan Böhler og Maria-Karine Aasen-Svensrud fremmet 30. november 2017 følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme lovforslag om en egen bestemmelse i straffeloven som tydeliggjør at det er ulovlig uten samtykke å dele eller på annen måte offentliggjøre bilder av andre som har avslørende, nedverdiggende eller krenkende karakter, som eksplisitt forbyr hevnporno og som øker strafferammen for denne typen handlinger.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jan Böhler, lederen Lene Vågslid og Maria Aasen-Svensrud, fra Høyre, Peter Frølich, Guro Angell Gimse og Frida Melvær, fra Fremskrittspartiet, Liv Gustavsen og Solveig Horne, fra Senterpar-

tiet, Jenny Klinge og Emilie Enger Mehl, og fra Sosialistisk Venstreparti, Petter Eide, viser til Dokument 8:79 S (2017–2018), Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lene Vågslid, Jan Böhler og Maria-Karine Aasen-Svensrud om tydeliggjøring av at det er ulovlig å dele eller offentliggjøre bilder som er avslørende, nedverdiggende eller krenkende for den eller de som avbildes og som øker strafferammen for å spre denne typen bilder uten samtykke.

Komiteen viser til at deling av bilder som er avslørende, nedverdiggende eller krenkende for den eller dem som avbildes, utgjør et økende samfunnsproblem og en relativt ny form for kriminalitet. Slik kriminalitet har ofte store konsekvenser for ofrene og kan forfølge dem som rammes resten av livet. Komiteen viser til at KRIPOS også har meldt at mange bruker trusler om å dele bilder som utpressing for å få bilder, seksuelle tjenester eller for å hindre en part i å avslutte et forhold. Det har også vært flere store saker i offentligheten hvor kjente personer har blitt utsatt for denne typen kriminalitet og bidratt til et økt fokus på problemet.

Komiteen viser til at det er ulovlig uten samtykke å dele bilder av personer som er avslørende, nedverdiggende eller krenkende for den eller dem som avbildes. Det følger av straffeloven § 266 om hensynsløs adferd og § 267 om krenkelse av privatlivets fred. Det fremgår derimot ikke eksplisitt av ordlyden i bestemmelsene at nettopp slik bildedeling er ulovlig.

Komiteen viser til at begrunnelsen for forslaget er at det eksplisitt skal fremgå i lovteksten at deling av slike bilder uten samtykke skal være ulovlig og at i dag er informasjonen om at dette er ulovlig, ikke tilgjengelig for vanlige folk. Hensikten er å tydeliggjøre at dette ikke er lov, slik at kunnskapen også lettere skal kunne formidles i forebyggingshensikt.

Komiteen merker seg at strafferammen i dag er bot eller fengsel inntil 2 år for denne typen handlinger. Til sammenligning er strafferammen for trusler 1 år og grove trusler 3 år, jf. straffelovens §§ 263 og 264. Det vises til at det foreslås å skjerpe straffen for slike handlinger. Begrunnelsen er at straffen må stå i sammenheng med omfanget av skaden som kan påføres, at det vil ha en tydeligere avskrekkende effekt, og at det er en alvorlig kriminalitet som bør ha et høyere straffenivå sammenlignet med annen type alvorlig kriminalitet.

Komiteen viser til svarbrev fra justis-, beredskaps- og innvandringsministeren av 26. januar 2018 til komiteen (vedlagt), hvor det vises til at det er noe usikkert om bestemmelsene fanger opp alle situasjoner hvor bilder av nevnte karakter deles uten at den eller de som er avbildet, har samtykket, og videre at det kan reises spørsmål ved om gjeldende straffelovgivning og strafferamme er tilfredsstillende, slik at spørsmålet bør utredes nærmere og sendes på høring.

Komiteen viser til forslaget slik det er gjengitt i sammendraget over.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet mener at spredning og deling av bilder med sensitivt innhold er et stadig økende samfunnsproblem som utvikler seg i takt med den teknologiske utviklingen. Deling eller offentliggjøring uten samtykke av bilder som er avslørende, nedverdiggende eller krenkende for den eller dem som avbildes, rammes i utgangspunktet av straffeloven §§ 266 og 267 uten at dette fremgår uttrykkelig av lovteksten. Disse medlemmer viser til statsrådens brev av 26. januar 2018, der det uttrykkes usikkerhet om disse bestemmelsene fanger opp alle situasjoner hvor bilder av nevnte karakter deles uten at den eller de som er avbildet har samtykket. Disse medlemmer er enige med departementet i at det kan reises spørsmål ved om gjeldende straffelovgivning og strafferamme er tilfredsstillende i dag, eller om lovverket trenger en ytterligere presisering for å ramme denne typen handlinger.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide et lovforslag som tydeliggjør at det er ulovlig uten samtykke å dele eller på annen måte offentliggjøre bilder av andre som har avslørende, nedverdiggende eller krenkende karakter, og som eksplisitt forbyr hevnporno, samt vurdere behovet for endring i strafferammen for denne typen lovbrudd.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener dette forslaget ikke trenger å utredes. Disse medlemmer mener det er helt tydelig at dagens straffelov ikke er tydelig nok, og mener det er viktig å gjøre disse

grebene slik at det både blir tydelig i loven, at det får en større avskrekkende effekt, og at strafferammen økes. Disse medlemmer mener det er ubalanse i lovverket når man kan straffes for en lengre periode for å true noen med å dele et bilde uten at samtykke er gitt, enn hvis du faktisk gjør det. Disse medlemmer er skuffet over at Høyre og Fremskrittspartiet nok en gang viser at de er bremseklosser i saker som særlig rammer kvinner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti er enig i at spredning og deling av bilder er et økende samfunnsproblem som det må gjøres noe med snarest. Dette medlem er enig med statsråden i at det kan reises spørsmål ved om gjeldende straffelovgivning dekker alle situasjoner hvor slike bilder spres uten samtykke. Dette medlem er likevel uenig med regjeringspartiene i at dette er et forslag som trenger ytterligere utredning ut over lovforarbeidet som regjeringen gjør.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme lovforslag om en egen bestemmelse i straffeloven som tydeliggjør at det er ulovlig uten samtykke å dele eller på annen måte offentliggjøre bilder av andre som har avslørende, nedverdiggende eller krenkende karakter, som eksplisitt forbyr hevnporno, og som øker strafferammen for denne typen handlinger.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag til endring av straffeloven som tydeliggjør at det er ulovlig uten samtykke å dele eller på annen måte offentliggjøre bilder av andre som har avslørende, nedverdiggende eller krenkende karakter, og som eksplisitt forbyr hevnporno.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre og Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen utarbeide et lovforslag som tydeliggjør at det er ulovlig uten samtykke å dele eller på annen måte offentliggjøre bilder av andre som har avslørende, nedverdiggende eller krenkende karakter, og som eksplisitt forbyr hevnporno, samt vurdere behovet for endring i strafferammen for denne typen lovbrudd.

Forslag fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti:*Forslag 2*

Stortinget ber regjeringen fremme lovforslag om en egen bestemmelse i straffeloven som tydeliggjør at det er ulovlig uten samtykke å dele eller på annen måte offentliggjøre bilder av andre som har avslørende, nedverdiggende eller krenkende karakter, som eksplisitt forbyr hevnporno, og som øker strafferammen for denne typen handlinger.

Forslag fra Senterpartiet:*Forslag 3*

Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag til endring av straffeloven som tydeliggjør at det er ulovlig uten samtykke å dele eller på annen måte offentliggjøre bilder av andre som har avslørende, nedverdi-

gende eller krenkende karakter, og som eksplisitt forbyr hevnporno.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råder Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k:

Dokument 8:79 S (2017–2018) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lene Vågslid, Jan Bøhler og Maria-Karine Aasen-Svensrud om ny straffebestemmelse som tydeliggjør at det er ulovlig å dele eller offentliggjøre bilder som er avslørende, nedverdiggende eller krenkende for den eller de som avbildes og som øker strafferammen for å spre denne typen bilder uten samtykke – vedtas ikke.

Oslo, i justiskomiteen, den 6. mars 2018

Lene Vågslid

leder

Petter Eide

ordfører

VEDLEGG**Brev fra Justis- og beredskapsdepartementet v/statsråd Sylvi Listhaug til justiskomiteen,
datert 26. januar 2018****Dokument 8: 79 S (2017-2018)**

Justiskomiteen har i brev 8. januar d.å. bedt om departementets uttalelse i forbindelse med at den har følgende sak til behandling:

Representantforslag som tydeliggjør at det er ulovlig å dele eller offentliggjøre bilder som er avslørende, nedverdiggende eller krenkende for den eller de som avbildes og som øker strafferammen for å spre denne type bilder uten samtykke.

Deling eller offentliggjøring uten samtykke av bilder som er avslørende, nedverdiggende eller krenkende for den eller de som avbildes utgjør et økende samfunnsproblem. Slike handlinger rammes i dag av straffeloven §§ 266 og 267, uten at dette fremgår uttrykkelig av lovteksten. Det er også noe usikkert om disse bestemmelsene fanger opp alle situasjoner hvor bilder av nevnte karakter deles uten at den eller de som er avbildet har samtykket. Departementet mener det er viktig å ha en straffelovgivning hvor det tydelig fremgår at slike handlinger er straffbare og at lovteksten presist angir rammen for hvilke handlinger som kan straffes. På denne bakgrunnen kan det reises spørsmål ved om gjeldende straffelovgivning og strafferamme er tilfredsstillende, slik at spørsmålet bør utredes nærmere og sendes på høring.